

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(підпис)

“___” _____ 20__ р

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік і аудит»
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз основних засобів
(на прикладі ТОВ «Центр підготовки пілотів»)»

Виконавець:

Студентка

Тімановська Наталія Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

канд. екон. наук, ст. викладач
(науковий ступінь, вчене звання)

Яцунська Олеся Сергіївна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	5
1.1. Сутність, класифікація та оцінка основних засобів	5
1.2. Методи нарахування амортизації та переоцінка основних засобів.....	13
1.3. Проблемні питання обліку основних засобів	21
РОЗДІЛ 2. ДІЮЧА ПРАКТИКА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ТОВ «ЦЕНТР ПІДГОТОВКИ ПІЛОТІВ»	25
2.1. Економічна характеристика підприємства.....	25
2.2. Організація обліку основних засобів на досліджуваному підприємстві	30
2.3. Напрями удосконалення обліку основних засобів на підприємстві	38
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ	43
3.1. Організація і методика контролю основних засобів.....	43
3.2. Аналіз динаміки, структури та руху основних засобів на підприємстві.....	48
3.3. Напрями удосконалення аналізу і контролю основних засобів.....	54
ВИСНОВКИ	57
Список використаних джерел	60
Додатки	65

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах особливої актуальності набуває питання ефективності використання основних засобів, їх відображення в бухгалтерському обліку, контроль процесів їх руху, а також аналіз ефективності їх використання.

На підприємствах з великою кількістю об'єктів основних засобів питання грамотного ведення обліку в цій області стає дуже важливим, а для прийняття своєчасних управлінських рішень, керівництву підприємства в умовах нестабільної економіки та високої конкуренції між компаніями, необхідна своєчасна і сучасна аналітична діяльність та розвинені системи внутрішнього контролю на всіх рівнях.

Облік відображає процеси, що відбуваються на підприємстві, системи внутрішнього контролю стежать за своєчасністю та правильністю таких відображень та цільовим використанням майна, а аналіз допомагає дослідити ефективність усієї діяльності компанії.

Основні засоби займають особливе місце в зв'язку з тим, що вони створюють виробничо-технічну базу і визначають потужності підприємства, а від правильності ведення обліку основних засобів залежать собівартість кінцевого товару або послуги, податкові зобов'язання і рівень прибутку, відношення між основними і оборотними засобами, рівень ефективності вкладення в необоротні активи.

Так як ці питання є досить актуальними з теоретичної та практичної точки зору, їм присвячено досить велику кількість наукових робіт. До них відносяться статті таких відомих українських та зарубіжних вчених як Гладій І.О. [8], Єфіменко Т.І. [13], Карасевич І.В. [18], Касаткін С. [19], Китайчук Т.Г. [20], Лавренюк А. [21], Платонова І. А. [28] та інші.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є узагальнення теоретичних засад та практичних аспектів обліку, контролю та аналізу основних засобів та розробка практичних рекомендації щодо поліпшення організаційно-методичного забезпечення обліку цього виду активу на підприємстві.

Під час написання кваліфікаційної роботи були поставлені та вирішені наступні завдання:

- розглянути сутність, класифікацію та оцінку основних засобів;
- визначити методи нарахування амортизації та переоцінки основних засобів;
- дослідити проблемні питання обліку основних засобів;
- розкрити економічну характеристику підприємства;
- дослідити організацію обліку основних засобів;
- висвітлити напрями удосконалення обліку основних засобів на підприємстві;
- дослідити організація та методика контролю основних засобів;
- проаналізувати динаміку структури та рух основних засобів підприємства;
- визначити напрями поліпшення організації аналізу та контролю основних засобів на досліджуваному підприємстві.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є процес обліку, контролю та аналізу основних засобів ТОВ «Центр підготовки пілотів».

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретичні та практичні аспекти системи обліку, контролю та аналізу основних засобів на підприємстві.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань у роботі використовувалися при дослідженні основних засобів як окремої економічної категорії та об'єкту обліку – діалектичний метод пізнання; системний підхід – при вивченні взаємозв'язку основних засобів з іншими категоріями та дослідженні їх впливу на кінцевий фінансовий результат діяльності компанії; логічний – при розробці структури дослідження та написання кваліфікаційної роботи; для розуміння ефективності використання основних засобів та можливості порівняння використовувався аналіз коефіцієнтів.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження стали законодавчі та нормативні документи України. Праці вітчизняних і зарубіжних вчених з питань обліку, контролю та аналізу основних засобів, монографії, збірники наукових праць, офіційні статистичні дані; первинні документи, реєстри синтетичного та аналітичного обліку та звітність ТОВ «Центр підготовки пілотів».

ВИСНОВКИ

У розділі теоретичні аспекти обліку основних засобів нами було детально розглянуто поняття основних засобів та як трактування нормативними, законодавчими та економічними джерелами. Після розгляду терміну основних засобів, нами були проаналізовані різні підходи до класифікації об'єктів основних засобів. За результатами порівняльного аналізу визначень оцінок у різних стандартах, які регламентують підходи оцінки об'єктів на різних стадіях їх життєвого циклу, було визначено існування деяких нормативних неврегульованостей.

Досліджено амортизацію як економічний процес, проаналізовано основні методи її нарахування та окреслено переваги та недоліки кожного з них. Визначено сутність переоцінки об'єктів основних засобів та необхідність її застосування для підвищення якості фінансової звітності суб'єктів господарювання.

На даному етапі існує ряд проблем, а саме: проблема формування амортизаційного фонду; розбіжність між визначенням амортизації та функцій, які вона виконує; визначення термінів корисного використання; розробка і впровадження загальної методики обліку амортизації підприємства.

Об'єктом вивчення в даній кваліфікаційній роботі є ТОВ «Центр підготовки пілотів». Основними видами діяльності досліджуваного підприємства згідно статуту є: 02.40 «Технічні послуги в галузі лісівництва» та 30.30 «Виробництво повітряних і космічних літальних апаратів». Згідно П(С)БО 25 «Спрощена фінансова звітність» ТОВ «Центр підготовки пілотів» має можливість скласти звітність за спрощеними формами Ф1-м та Ф2-м [30]. Досліджуване підприємство знаходиться на спрощеній системі оподаткування і відноситься до 3 групи платників єдиного податку за ставкою 3% зі сплатою ПДВ. Також воно сплачує певні податки та збори з заробітної плати найманих працівників: єдиний соціальний внесок, податок з доходу фізичних осіб та військовий збір.

Аналіз фінансових результатів на основних показників діяльності підприємства показав, що на підприємстві виросли витрати більше ніж у 2 рази, що

вплинуло на фінансовий результат. Необхідно проводити політику по скороченню витрат, які не пов'язані з основним видом діяльності та нарощувати дохід від операційної діяльності. Аналіз фінансової стійкості показав, що підприємство впродовж аналізованого періоду має кризовий фінансовий стан. Необхідно збільшити величину власних оборотних коштів за рахунок збільшення величини власного капіталу.

За результатами дослідження організації обліку основних засобів на підприємстві можна заключити, що в цілому обліку здійснюється у відповідності до вимог діючого законодавства в сфері бухгалтерського обліку. Однак, слід зазначити, що деякі неведені схеми облікового відображення операції щодо нарахування амортизації за об'єктами основних засобів є некоректними та не відповідають сутності господарських операцій.

За результатами дослідження було виявлено ряд недоліків, а саме: недостатнє висвітлення елементів облікової політики щодо основних засобів; вибір методу нарахування амортизації; відображення в обліку багатокomпонентних об'єктів основних засобів; документальне оформлення операцій; некоректне облікове відображення операцій. Великою проблемою в організації обліку основних засобів на ТОВ «Центр підготовки пілотів» є відсутність розуміння директором підприємства, що необхідно постійно вкладати гроші в оновлення об'єктів основних засобів для того, щоб підприємство було більш конкурентоспроможним. І це необхідно робити не тільки, коли активи вже з амортизовані, але все одно рахуються на балансі ТОВ «Центр підготовки пілотів», а й коли на ринку з'являється новий вид технічного обладнання.

У розділі контроль та аналіз наявності та руху основних засобів розглянуто аналіз динаміки, структури та руху основних засобів на досліджуваному підприємстві. Проведено внутрішній контроль за ефективністю діяльності підприємства в частині обліку основних засобів, виявлені проблеми та надані рекомендації щодо їх вирішення. У ході дослідження було виявлено, що керівництво не приділяє належну увагу ролі внутрішнього контролю за станом, рухом і

використанням основних засобів, що має негативні наслідки для фінансово-господарської діяльності.

Вартість основних засобів на підприємстві має тенденцію до зменшення. Це є негативним знаком, тому що, навіть при тому, що основним видом діяльності ТОВ «Центр підготовки пілотів» є надання технічних послуг у галузі лісівництва, вони також займаються виробництвом повітряних і космічних літальних апаратів. Зменшення вартості основних засобів за рахунок їх списання через їх ліквідацію і продаж, тому що вони були вже з амортизовані і більше не можуть бути на стільки ефективними, як це необхідно даному підприємству.

У ході проведення тестування системи внутрішнього контролю щодо руху основних засобів було виявлено недоліки: відсутність інвентарних карток аналітичного обліку; відсутня інформація про технічну документацію; відсутні деякі договори про матеріальну відповідальність; нарахування амортизації з вичерпаним терміном корисного використання; необґрунтоване збільшення розцінок на ремонтні роботи. Для запобігання проблем ТОВ «Центр підготовки пілотів» необхідно: контролювати своєчасне оновлення техніки; швидко реагувати та закупати нову техніку, які з'явилася на ринку; запровадження прогресивних форм організації виробництва і праці; залучення іноземних та вітчизняних інвестицій; уважно вести всю первинну документацію; приділяти увагу контролю витрат, що пов'язані з діяльністю основних засобів; найняти працівника якого покласти функції контролера.

Таким чином, можна сказати, що в цілому облік на ТОВ «Центр підготовки» налагоджений, але існує ряд недоліків, виправив які підприємство буде мати змогу працювати більш ефективно.

Список використаних джерел

1. Амортизація основних засобів під час карантину. *Бухгалтер 991*. Випуск від 27.03.2020 URL: <https://buhgalter911.com/uk/news/news-1049315.html> (дата звернення: 05.04.2020)
2. Андросова О. Ф. Особливості класифікації груп основних засобів та методи нарахування амортизації згідно з новим податковим кодексом України. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 5. С. 102-106
3. Бабаев Ю.А. бухгалтерский финансовый учет. М.: риор, 2016. 312 с.
4. Бондар О. Проблеми визнання основних засобів у бухгалтерському і податковому обліку. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. № 4. с. 23–27.
5. Бразілій Н. М. Класифікація необоротних активів за групами та ознаками – передумова вдосконалення обліку. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2010. № 6. С. 123-129.
6. Бухгалтерський облік в Україні. Від теорії до практики. Дніпропетровськ: Баланс-Клуб. 2016. 1024 с.
7. Бухгалтерський фінансовий облік. Житомир: рута, 2016. 832 с.
8. Гладій І. О. Ліквідаційна вартість основних засобів: податковий аспект URL: http://www.rusnauka.com/32_PVMN_2011/Economics/7_97830.doc.htm (дата звернення: 10.04.2020)
9. Господарський кодекс України від 16.01.2003 (із змінами та доповненнями) Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. (дата звернення: 15.02.2020)
10. Державна служба статистики України. Вартість основних засобів у 2000-2018рр. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ibd/voz/xls/voz06_u.xls (дата звернення: 12.05.2020)
11. Домбровська Н. Р. Економічна сутність основних засобів та їх класифікація. *Економічні науки*. Серія: Облік і фінанси. 2012. Вип. 9 (1). С.340-349.

12. Економічний аналіз: навч. Посібник / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко, Н. Е. Подвальна, Н. С. Шевчук, Л. В. Чернишова. Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. 2015. 310 с.
13. Єфіменко Т.І. Методологічні аспекти визначення вартості, яка амортизується. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2013. Вип. 2 (26). URL: <http://www.irbisnbuv.gov.ua>. (дата звернення: 22.03.2020)
14. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник. к. : знання, 2017. 1072 с.
15. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 19.07.1999 р. (із змін. і доп.) URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 20.02.2020)
16. Зябченкова Г. В. Застосування справедливої оцінки основних засобів в обліку. Формування ринкових відносин в Україні. 2012. № 2. С. 129-133.
17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 21.12.1999 р. № 893/4186 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 20.03.2020).
18. Карасевич І. В. Проблемні питання обліку та нарахування амортизації основних засобів в сучасних умовах господарювання. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 2. С. 71-74. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/Nie_2013_2_15.pdf. (дата звернення: 12.04.2020)
19. Касаткін С. Ліквідація основних засобів. ДК №07. 2013р. URL: <https://online.dtki.ua/Book/%C2%AB%D0%94%D0%9A%C2%BB%20%E2%84%9607-2013.epub/navPoint-13> (дата звернення: 24.03.2020)
20. Китайчук Т. Г. Проблеми оцінки основних засобів в бухгалтерському обліку. УДК 657. 2012. С. 12.
21. Лавренюк А. Інтерв'ю Миколи Точицького, посла, представника України при ЄС. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubriceconomy/2401989-mikola-tosickij-posol-predstavnik-ukraini-pri-es.html>. (дата звернення: 28.02.2020)

22. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, затверджені наказом Мінфіну від 30 вер. 2003 р. № 561 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.02.2020).

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014 (дата звернення:15.02.2020).

24. Нагорний О. Переоцінка основних засобів: бухгалтерський облік та податкові різниці. Баланс. 2016. № 9. С. 34-39.

25. Національне положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджене наказом Мінфіну України № 73 від 07 лют. 2013 р. URL:<http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.02.2020)

26. Петренко А.Я, Попова В.Д. Організація обліку основних засобів та шляхи її вдосконалення. Економіка та суспільство. 2018. № 18. С. 998-999. URL: <http://economyandsociety.in.ua/journal-18/25-stati-18/2346-petrenko-a-ya-popova-v-d> (дата звернення: 22.03.2020)

27. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30 лист. 1999 р. № 291: URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99> (дата звернення: 30.03.2020)

28. Платонова І. А. Проблеми обліку основних засобів в Україні URL: <http://intkonf.org/platonova-ia-problemi-oblikuosnovnih-zasobiv-v-ukrayini/> (дата звернення: 26.04.2020)

29. Податковий кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17> (дата звернення 20.02.2020)

30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність»: Наказ МФУ від 25.02.2000 р. № 39 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00> (дата звернення:15.02.2020)

31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»: Наказ МФУ від 07.11.2003 р. № 617 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054-03> (дата звернення:15.02.2020)

32. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів»: Наказ МФУ від 24.12.2004 р. № 817 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05> (дата звернення:15.02.2020)

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»: Наказ МФУ від 02.07.2007 р. № 770 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0823-07> (дата звернення:15.02.2020)

34. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ МФУ від 27.04.2000 р. № 92 URL: <http://www.minfin.gov.ua/control/publish/article/main?artid>. (дата звернення:15.02.2020)

35. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996–XIV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 28.03.2020)

36. Про затвердження типових форм первинного обліку: URL: <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovozakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html>. (дата звернення: 28.04.2020)

37. Сердюк В.Н. бухгалтерский учет. Д: Донну, 2009. 595 с.

38. Тиванюк І. С. Організація бухгалтерського обліку із застосуванням оцінки за справедливою вартістю URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ao_2014_2_8.pdf. (дата звернення: 13.04.2020)

39. Чумаченко М.А. Амортизаційні відрахування – суттєве джерело фінансування інвестицій підприємства. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2017. № 3. С. 6-9.

40. Янчев А.В. основний капітал в умовах ринкової стратегічній напрями розвитку підприємств харчових виробництв і торгівлі, 2012. с. 331-332.

41. Облікова політика підприємства. [текст] : навч. посіб. / Ю. А. Верига, В. А. Кулик, Ю. О. Ночовна, С. Ю. Іванюк – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 312 с.

42. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства затверджені наказом Мінфіну від 27.06. 2013 р. № 635 URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 20.02.2020)